

Doeshka Vrede (27 jaar)

Uitgever van kunstwerken in oplage, Rembrandt lid sinds 2019

Wat is het eerste kunstwerk dat je je herinnert?

'Mijn ouders namen me vaak mee naar musea en ik herinner me een tentoonstelling over Friedrich Hundertwasser die indruk op mij maakte. Ik was toen een jaar of acht. Er was één werk met heel veel kleine huisjes op elkaar dat me in het bijzonder aansprak – dat was voor mij een geabstraheerd poppenhuis.'

Heb je ooit kunst gekocht?

'Jazeker, eigenlijk vooral van kunst in oplage omdat ik daar het meeste van houd. Mijn eerste aankoop was een zeefdruk van Morgan Betz, met een groot geel vlak met daarin een omlinjnde hand die een *peace*-teken maakt, die ook te zien is als een vrouwelijke figuur die op haar handen staat. Ik houd van die dubbelzinnigheid, en het kleurrijke en het formaat doen natuurlijk ook wat!'

Heb je een favoriet museum?

'Fondation Beyeler in Basel. Dat is een van de musea waar ik het liefst verdwaal. Ik vind de ruimtes daar erg mooi, heel open, zodat je het gevoel krijgt in de natuur te staan, en hun tentoonstellingen zijn subliem. In Nederland ga ik graag naar Gemeentemuseum Den Haag.'

Kun je een werk in een Nederlands museum noemen dat je nooit meer zou willen missen?

'In Gemeentemuseum Den Haag hebben ze een aantal sculpturen van Lee Bontecou die als zwarte gaten aan de wand hangen. Die vind ik heel mooi.'

Welke tentoonstelling heeft ooit indruk gemaakt?

'Het overzicht van Tino Sehgal in het Stedelijk Museum in 2015. Dat was een van de eerste keren dat ik echt meegenomen werd door een performance-tentoonstelling. Bezoekers liepen door lege zalen, waar ze werden aangesproken door mensen van verschillende leeftijden. Eerst een klein jongetje, dan een puber, een twintiger enzovoorts. Die liepen dan even met je mee, stelden voortdurend vragen en pakten zo nu en dan zelfs je hand. Intens en confronterend.'

Welk werk bij jou thuis zou je bij een brand als eerste redden?

'Zowel mijn opa als mijn moeder hebben de kunstacademie gedaan. Mijn opa heeft in origami een postzegel met een geisha van de Japanse vormgever Ikko Tanako nagemaakt. Het is wel grappig dat ik van alles wat ik thuis heb hangen, juist het werk met de minste waarde in geld als eerste zou redden.'

De Goudse kunstenaar Wouter Crabeth dankt zijn faam vooral aan de indrukwekkende kerkraden die hij en zijn broer Dirck tussen 1560 en 1566 voor de Sint-Janskerk in Gouda maakten. Zijn gebrandschilderde ruitjes voor andere gebouwen zijn in voorgaande eeuwen verwijderd en naar het buitenland verdwenen of verloren gegaan. Museum Gouda was in de gelukkige omstandigheid zo'n ruitje te kunnen aankopen.

Een zeldzaam glasruitje

Wouter Crabeth (1520/30-1589) is een van Gouda's beroemdste zonen. Samen met zijn oudere broer Dirck was hij verantwoordelijk voor de vervaardiging van een groot aantal van de Goudse Glazen in de Sint-Janskerk. Ondanks deze grote en prestigieuze opdracht is er relatief weinig bekend over Wouter Crabeth en zijn oeuvre. De kern wordt gevormd door vier monumentale kerkraden in de Sint-Janskerk en de oorspronkelijke ontwerptekeningen op ware grootte. Al zijn overige werk bevindt zich in het buitenland, te beginnen met drie ontwerptekeningen voor kerkraden in Parijs, Braunschweig en Dresden.

Tot voor kort was slechts een achttal kleine glasruitjes van Wouter Crabeth bekend, waarvan geen enkele zich in een Nederlandse verzameling bevond. Van deze acht zijn er zeven in Engelse platte-landskerken terechtgekomen en één in een Amerikaanse privéverzameling. De aanleiding voor deze verspreiding moet aan het einde van de 18de eeuw en in de 19de eeuw gezocht worden. In deze periode werden veel gebrandschilderde glasruitjes uit publieke gebouwen en

Verrijzende Christus triomferend over de dood, de zonde en het kwaad

Wouter Pietersz Crabeth

ca. 1560-70. Gebrandschilderd glas, grisailletechniek met zilvernitraat, 23,2 x 19,7 cm

Bijdrage: € 4.500 uit het Mr. J.J.A.M. Kennis Fonds
MUSEUM GOUDA

Aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt (mede dankzij haar Mr. J.J.A.M. Kennis Fonds) en de Vereniging van Goudse Museumvrienden

ditie. Tegen een zilveragele achtergrond en omgeven door een mandorla van wolken en engelen stapt de verzezen Christus met één been uit zijn graf. Aan weerszijden twee soldaten die bij het zien van dit schouwspel verschrikt terugdeinzen. Tot zover de gebruikelijke ingrediënten. Voor dit ruitje voegt Crabeth echter een aantal nieuwe elementen toe waarmee hij de voorstelling tot een allegorie maakt. De gebruikelijke vrouwen aan het graf, de engel en de slapende soldaten die de wacht moesten houden, vervangt hij door een drietal personificaties. Linksonder ligt een geraamte dat de dood vertegenwoordigt. In het midden een gehoornde figuur met pestbuilen: de duivel en daarmee de personificatie van het kwaad. Rechtsonder is nog net het gelaat van een derde figuur te zien met op zijn voorhoofd het woord 'sonde'. Met één voet op de wereldbol en met zijn kruisvaandel in de hand overwint Christus de dood, het kwaad en de zonde.

Een bijzondere voorstelling, van kwalitatief hoog niveau bovendien. Met de verwerving van dit glasruitje geven wij verdieping aan het verhaal dat wij in Museum Gouda vertellen over het unieke ensemble – van cartons, Goudse Glazen en de oorspronkelijke altaarstukken uit de nabij gelegen Sint-Janskerk – dat de turbulente tijden van de 16de eeuw overleefde♦

Ingmar Reesing
Conservator Museum Gouda

woonhuizen in ons land verwijderd en verkocht. Afbraak, veranderende smaak en de introductie van bijvoorbeeld schuiframen lagen hieraan ten grondslag. Een belangrijk facet van de Nederlandse kunst is hiermee nagevoeg uitgewist. Ook het door Museum Gouda aangekochte ruitje vond zijn weg naar het Verenigd Koninkrijk, waar het belandde in de collectie van de Engelse verzamelaar Sir Thomas Neave. Het opduiken van dit zeldzame

paneel draagt bij aan een completer beeld van Wouter Crabeth als een van de belangrijkste glasschilders uit de renaissance in de Lage Landen.

EEN ALLEGORIE

Het glasruitje laat een cruciale gebeurtenis uit het leven van Christus zien: het moment waarop hij uit de dood verrijst. Het is een veel voorkomende voorstelling, die op het eerste oog niet afwijkt van de dan geldende beeldtra-